

Knižní novinky vydané Národní knihovnou ČR v květnu 2016

Catalogus collectionis operum artis musicae de monasterii Siloensis

Tematický katalog hudební sbírky kláštera v Želivě

Pavla Semerádová – Eliška Šedivá

Dvoudílná publikace obsahuje soupis jedinečných hudebních památek uložených ve sbírce kláštera premonstrátů v Želivě, který byl připraven za pomoci informačního aparátu Souborného katalogu budovaného v NK ČR a databáze RISM. Představuje další svazek z řady katalogů vydávaných v ediční řadě Národní knihovny ČR Catalogus Artis Musicae in Bohemia et Moravia Cultae. Katalog je opatřen obsáhlým úvodem a ediční zprávou, jež jsou přeloženy do angličtiny a které zachycují bohatou a pozoruhodnou historii vzniku sbírky. Hudební sbírka želivského kláštera nabízí rovněž ideální podmínky pro výzkum filigránů v hudebním materiálu, neboť obsahuje velké množství datovaných hudebnin.

Želivskou sbírku hudebnin, o níž máme poměrně ucelený přehled z let 1707–1858, tvoří převážně chrámové skladby. Repertoár představuje všechny druhy chrámové hudby, mše nebo jen části mše Kyrie a Gloria, offertoria, litanie, nešporní žalmy, sekvence, hymny. Z jednotného charakteru sbírky se vymyká několik desítek skladeb, převážně symfonií, koncertů, skladeb pro dechové nástroje a partit, které byly v devadesátých letech 20. století nalezeny na kůru. Sbírka chrámových skladeb, která vznikala péčí ředitelů chrámového kůru, pokrývá téměř celý liturgický rok. V době největšího rozkvětu kláštera v 18. století je zřetelný příklon také ke světské hudbě, zastoupené zejména skladbami pro dechové nástroje, různými ouverturami, kasacemi. Dochované hudebniny želivské sbírky tak ilustrují bohatý kulturní život želivského kláštera v průběhu celého roku.

Katalog, který je opatřen cizojazyčnou předmluvou, uvádějící historii vzniku sbírky, ediční zprávou a rejstříky, je určen nejen badatelům, ale i interpretačním umělcům při volbě nového repertoáru, k poznání regionálních hudebních sbírek a jako základní příručková literatura hudebních knihoven celého světa.

Národní knihovna ČR. 1. vydání. Praha 2016. 660 stran (pars prima A–N; pars sekunda O–Z), 6 str. obr. příloh. Cena 360,-- Kč

ISBN 978-80-7050-664-6

Knihy znovu nalezené

Konfiskované knihy po druhé světové válce ve správě NK ČR

Marcela Strouhalová

Publikace je jedním z výstupů projektu Knihy znovu nalezené, který byl první hlubší analýzou do obsahu rezervních fondů Národní knihovny ČR. Cílů projektu bylo několik, zmiňme alespoň zpracování dvanácti tisíců knih, provedení právní analýzy a historického výzkumu, který se dotkl této části knih. Původní předpoklad, s nímž byl započat archivní výzkum, spočíval v tom, že naprostá většina knih uložených dnes v rezervních fondech, pochází z konce druhé světové války. Při výběru ke zpracování byly upřednostněny knihy, které byly označeny provenienčními znaky, ať už razítkem nebo exlibris. Na základě studia těchto znaků se ukázalo, že paleta původních vlastníků je mnohem pestřejší. Výzkum tak prokázal, že celkový počet svazků v rezervních fondech rozhodně neodpovídá pouze tomuto předpokladu. Ukázalo se, že knihy se do tehdejší Národní a univerzitní knihovny dostávaly z různých míst Československa, a to nejen v rámci zajištění a konfiskace majetku po válce, ale i v následujících desetiletích.

Publikace Knihy znovu nalezené představuje stručnou analýzu mechanismů, jež ovlivňovaly tok knih především v období těsně po válce, a tím pokládá základní kameny k hlubšímu bádání, jež by se hlouběji věnovalo tomuto tématu. Mnoho otázek zůstalo dosud nezodpovězeno. Knihy vůbec provázelo velké ticho, jako by se snad ani nejednalo o kulturní předměty, přestože v období po druhé světové válce změnilo několik milionů knih svého vlastníka, a na knihy pamatovala i normotvorná činnost státních úřadů. Co můžeme říci už teď, že je téměř nemožné se dobrat přesných počtů, kolik knih mělo vlastně tento osud. Už jen proto, že za měrné jednotky byly brány ne kusy, ale „bedny, balíky a vagony“.

Národní knihovna ČR. 1. vydání. Praha 2016. 144 stran, 36 stran obr. příloh., neprodejné (v případě zájmu, prosím kontaktujte vedoucího projektu pana Mgr. Tomáše Foltýna)

ISBN 978-80-7050-665-3